

LIITE 1: Palvelutarpeen arviointi

Arvio alueen eläimistä

Salon ja Someron alueen eläinlääkäripalvelujen tarpeen arvioimiseksi kartoitettiin alueen eläinmäärät eri viranomaisrekistereitä käyttäen syksyllä 2025. Kartoituksen perusteella nautatiloja on Salossa 80 ja Somerolla 67 kpl, sikatiloja 12/37 kpl, lammas- ja vuohitiloja on 32/76 kpl. Siipikarjatiloina on harraste-eläintilat mukaan luettuina 56/27 kpl. Hevostiloja on mukaan lukien ammattimainen hevosenpito 281/44 kpl, mehiläistarhoja 55/21 kpl. Vesiviljelylaitoksia on alueella 1 kpl, tarhatun riistan tiloja 2 kpl sekä muita tuotantoeläinyksiköitä (lihakanit) 5 kpl.

Nautatilojen terveydenhuoltosopimuksia (Naseva) kaupungineläinlääkäreillä on 40 kpl ja sikatilojen terveydenhuoltosopimuksia (Sikava) on 22 kpl, muita terveydenhuoltosopimustiloja 2 kpl.

Lemmikkieläinten määrä asukasluvun perusteella on arvion mukaan yhteensä noin 7400 kpl, joista valtaosa on koiria ja kissoja.

Yhteistoiminta-alueella sijaitsee siis monipuolisesti tuotanto-, harraste- ja seuraeläimiä. Järjestäjällä on viimesijainen vastuu järjestää näille ympärivuorokautinen mahdollisuus saada eläinlääkärihoitoa.

Alueellisen markkinatilanteen selvittäminen

Julkisten eläinlääkäripalveluiden palvelutarpeen lähtökohtana on alueellinen markkinatilanne ja arvio siitä, missä määrin yksityinen tarjonta on riittävä vastaamaan alueen asukkaiden tarpeisiin saada lain tavoitesäännöksessä mainitut yhdenvertaiset, toimivat ja kohtuuhintaiset eläinlääkäripalvelut.

Seura- ja harrastuseläinten perustasoisten, muuksi kuin kiireelliseksi eläinlääkäriavuksi lukeutuvan palvelun sisällyttämiselle järjestämisvastuuseen voi siis olla alueesta riippuen erilaisia perusteita. Syynä voi olla se, että yksityisiä palveluja ei ole lainkaan tarjolla tai että niiden saatavuus tai kattavuus on riittämätön. Puutteet voivat liittyä esim. aukioloaikoihin, palveluissa oleviin toimenpide- tai eläinlajikohtaisiin rajauksiin tai palvelujen korkeaan hintaan.

Salon ja Someron alueella on saatavilla yksityisiä eläinlääkäripalveluita. Salon alueella on neljä yksityistä pieneläinklinikkaa, yksi hevostlinikka sekä lisäksi muutamia yksityisiä eläinlääkäripalveluja tarjoavia ammatinharjoittajia. Somerolla on yksi pieneläinklinikka. Lisäksi lähikunnissa on useita muitakin erikoiseläinlääkäriin palveluita tarjoavia klinikoita sekä pieneläimille että hevosille.

Salon ja Someron kaupunkien alueen yksityisille eläinlääkäripalveluja tuottaville vakiintuneille toimijoille (7 kpl) lähetettiin heinä-elokuussa 2025 Webropol-kysely alueellisen palvelutarjonnan kartoittamiseksi. Vastausprosentti oli 86 (6/7).

Kyselyn mukaan alueella on saatavilla yksityisiä perus- ja erikoistason eläinlääkäripalveluita pääsääntöisesti arkisin klo 8 ja 19 välillä. Potilastyötä tekevien yksityisten eläinlääkäreiden

määrä on 0,75-5 htv/palveluntarjoaja (keskiarvo 2,7; mediaani 1,8) ollen yhteensä 12,5 htv:tta. Kiertävää praktiikkaa ilmoitti tekevänsä puolet vastaajista, yhteensä 3,75 htv:tta.

Kaikki palveluntarjoajat hoitavat koiria ja kissoja, muille pieneläimille on kaksi yksityistä palveluntarjoajaa. Isoeläimistä hevoseläinlääkäripalveluntarjoajia on kolme, naudoille, lampaille/vuohille ja sioille vähemmän. Muita kuin em. isoeläimiä ei ilmoittanut hoitavan kukaan yksityisistä palveluntarjoajista.

Eläinlääkintähuoltolaki 8 §:ssä on lueteltu yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka on turvattava tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta. Kunnan tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut vähintään elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille, ja lisäksi kiireellinen eläinlääkärintapuu kaikille eläimille. Kyselyn mukaan alueen yksityissektori tarjoaa kattavasti 8 §:n mukaisia pieneläinpalveluita, mutta rajoitetusti isoeläinpalveluita.

Kyselyn mukaan kaikki toimijat ottavat vastaan kiireistä hoitoa vaativia potilaita, mikäli sattuu olemaan vapaita aikoja. Mahdollisuudet ottaa vastaan Salon kaupungin lähettämiä kiireellisen leikkaustarpeen omaavia potilaita on joko satunnainen (3/6) tai mahdollisuutta ei ole ollenkaan (3/6). Potilaat voivat ohjautua myös toiseen suuntaan: kaikki vastaajat ovat satunnaisesti (3/6) tai harvoin (3/6) joutuneet ohjaamaan akuuttipotilaita kaupungineläinlääkäriin vastaanotolle.

Kyselyssä tuli esille, että palveluntarjoajan omien aukioloaikojen ulkopuolella leikkauspotilaiden jatkohoito ohjataan joko kunnalliseen päivystykseen tai muille pitempään auki oleville yksityisklinikoille. Lisäksi osasta vastauksista nousi esiin eläinlääkäripula ja eläköityminen, jotka voivat heijastua yksityisen toimijan palvelutasoon ja/tai palvelujen saatavuuteen tulevaisuudessa.

Vastausten perusteella alueella on tarjolla kiireettömiä eläinlääkäriin peruspalveluita lemmikkieläimille, hevosille, naudoille, lampaille, vuohille ja sioille yksityisten palveluntarjoajien aukioloaikoina. Kiireellistä eläinlääkäripuuta on tarjolla aukioloaikojen puitteissa ja mikäli vapaita potilasaikoja on jäljellä.

Oman tuotannon ylläpitämisen tarpeet

Vuonna 2024 Salon ja Someron kaupungineläinlääkärit hoitivat virka-aikana yhteensä 4192 pieneläinpotilasta ja tekivät 597 suurelänkäyntiä. Päivystysaikana tehtiin 170 päivystysmatkaa. Evidensia Vettorin päivystyksessä kävi yhteensä 651 pieneläinpotilasta.

Päivystysalue on Somero, Salo, Paimio, Sauvo ja Kemiönsaari. Salon eläinlääkintähuollon päivystys on jaettu Salon ja Liedon eteläisen päivystysringin välillä siten, että Salo vastaa 4,5 päivystysvuorosta suhteessa Liedon kahteen. Ympäri vuorokautisen isopäivystyksen toteuttamiseen on siten resursoitu 4,5 praktikoeläinlääkäriä virkaa Salon ympäristöterveydenhuollossa. Päivystysten järjestämisessä on huomioitava äkilliset poissaolot sekä huolehdittava, että työ ei kuormita kohtuuttomasti ja että lepoajat toteutuvat. Henkilökuntaa täytyy olla riittävästi päivystyksen pyörittämiseen ja samalla päiväaikaiset toimitilat ja perustehtävät on mitoitettava tälle henkilökunnalle.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan, eläintautivalvonnan, eläimistä saatavien sivutuotteiden valvonnan, sekä elävien eläinten sisämarkkinakauppaan, vientiin ja tuontiin liittyvän valvonnan resurssitarpeeksi on Salon ympäristöterveydenhuollossa arvioitu kaksi henkilötyövuotta. Virka-aikana päävastuun näistä eläinlääkäreille määrätystä valvontatehtävistä kantavat valvontaeläinlääkärit. Kaupungineläinlääkärit vastaavat kiireellisissä tapauksissa viranomaisvalvonnasta virka-ajan ulkopuolella, mutta osallistuvat valvontatyöhön jossain määrin myös virka-aikana. Kaupungin tulee olla varautunut myös vakaviin eläintautiepidemioihin, joiden hoitamisessa tarvitaan riittävää eläinlääkäriresurssia.

Koska mikään yksityinen yritys ei tarjoa Salon ympäristöterveydenhuollon alueella ympärivuorokautista päivystyspalvelua tuotantoeläimille ja hevosille, on tarkoituksenmukaista järjestää kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat palvelut jatkossakin kaupungin omana tuotantona. Koko päivystystoiminnan ulkoistaminen, mikäli edes mahdollista, tulisi todennäköisesti johtamaan kustannusten merkittävään kasvuun verrattuna tilanteeseen, jossa kunta järjestää eläinlääkintähuollon omana toimintanaan.

Kunnallisten eläinlääkäripalvelujen turvaamiseksi työnantajan on varmistettava, että sekä vakituisille kaupungineläinlääkäreille että sijaisille tarjotaan mielekäästä ja kannattavaa eläinpraktiikkaa. Omien eläinlääkäripalvelujen laadukas tarjonta ja lainsäädännön edellyttämien tehtävien asianmukainen hoito edellyttävät riittävien resurssien turvaamista yksikössä. Vetovoiman ja työssä viihtymisen takaamiseksi kaupungineläinlääkäreille on tarjottava mahdollisuuksia ammatilliseen kehittymiseen ja työn sisällön on oltava motivoivaa ja palkitsevaa. Lisäksi on tärkeää, että kaupungineläinlääkäreille annetaan mahdollisuus hankkia riittävästi käytännön kokemusta, jotta he voivat toimia pätevästi akuuttipraktiikassa.